

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

(повна назва закладу вищої освіти)

Факультет/інститут геолого-географічний

Кафедра ґрунтознавства і географії ґрунтів

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної роботи

Запорожченко О. В.

_____ 20__ р.

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

Природоресурсне право з основами правознавства

(назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Спеціальність 014.07 Середня освіта (Географія)
(код і назва спеціальності (тей))

2017 р.

Розробники: (вказати прізвища, наукові ступені, вчені звання та посади розробників)
Тригуб Валентина Іванівна – кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри
грунтознавства і географії ґрунтів;

Навчальна програма «Природноресурсове право з основами правознавства»
затверджена на засіданні кафедри ґрунтознавства і географії ґрунтів
Протокол № 1 від “ 31 ” серпня 2017 р.

Завідувач кафедри _____
(підпис) (Біланчин Я. М.)
(прізвище та ініціали)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) геолого-географічного
факультету/інституту

Протокол № 1 від. “ 5 ” вересня 2017 р.

Заст.голови НМК _____
(підпис) (Біланчин Я. М.)
(прізвище та ініціали)

Вступ

Навчальна програма дисципліни «**Природноресурсове право з основами правознавства**» складена відповідно до освітньо-професійної/освітньо-наукової програми підготовки бакалавра спеціальності 014.07 Середня освіта (географія) (назва рівня вищої освіти) (код і назва спеціальностей)

Предметом навчальної дисципліни є вивчення основних положень нормативної бази України, теоретичні положення природноресурсового права щодо відносин, які складаються у сфері управління природними ресурсами, власності на природні ресурси, їх використання та охорони.

Місце навчальної дисципліни в структурі освітнього процесу.

Вивчення дисципліни базується на знаннях попередніх навчальних дисциплін «Біогеографія з основами екології», «Геоботаніка з основами ботаніки», «Біологічні ресурси та їх охорона», «Біогеографія з основами екології», «Ґрунтово-земельні ресурси України та світу», «Біогеографічні та ґрунтознавчі дослідження», «Правові основи використання ґрунтово-земельних ресурсів».

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Загальні положення природноресурсового права
2. Правове регулювання використання природних ресурсів.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни полягає у наданні теоретичних і практичних знань студентам із сучасного природноресурсового законодавства і права, сучасних правових основ природокористування, систематизації отриманих студентами знань для використання у практичній діяльності; ознайомленні зі шляхами використання географічних знань; формування правової свідомості та правової культури у цій сфері.

Завданнями навчальної дисципліни є:

- вивчення системи природоресурсного права України, засвоєння основних понять;
- ознайомлення з чинним українським природоресурсним законодавством;
- вивчення підстав і умов виникнення, зміни та припинення природоресурсних правовідносин;
- ознайомлення зі специфічними способами захисту права власності на природні ресурси;
- застосування набутих знань у вирішенні практичних питань, пов'язаних з правовими проблемами, що виникають у ході реалізації суб'єктивних прав на природні ресурси.
- формування вмінь і навичок самостійного пошуку необхідних нормативно-правових актів та правильного їх використання під час вирішення ситуаційних завдань.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей:**

а) **загальних (ЗК):**

- ЗК1.** Знати й розуміти предметну область та розуміння професійної діяльності.
- ЗК2.** Здатність діяти на засадах етичних міркувань (мотивів).
- ЗК3.** Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- ЗК5.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК6.** Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.
- ЗК7.** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК8.** Здатність грамотно спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК10.** Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

б) фахових спеціальностей (ФК):

ФК1. Здатність демонструвати знання об'єктно-предметної суті, понятійно-термінологічного апарату, структури географії, її місця і зв'язків в системі наук, історії розвитку, значення для суспільства

ФК12. Здатність до системного географічного мислення, розуміння та пояснення основних фізико-географічних та суспільно-географічних процесів, що відбуваються у географічному просторі на різних просторових та часових рівнях його організації, уміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між компонентами природи та суспільства.

ФК18. Здатність використовувати знання нормативно-законодавчої бази, зокрема чинного земельного, аграрного, екологічного та природоресурсного права, основних проблем, пов'язаних із землекористуванням, водокористуванням, надрокористуванням, лісокористуванням тощо, вміння використовувати набуті знання в сфері регулювання земельних відносин.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН3. Усвідомлює зміни, які відбуваються у географічному середовищі під впливом чинників різного характеру; розуміє наслідки і детермінанти в контексті концепції сталого розвитку людства; знає важливість збереження навколишнього середовища, охорони біологічного різноманіття, природоохоронної та природно-заповідної діяльності.

ПРН4. Знає основні фізико-географічні та суспільно-географічні процеси, що відбуваються у географічному просторі на різних рівнях його організації, причинно-наслідкові зв'язки між компонентами природи та суспільства.

ПРН7. Розуміє основні механізми функціонування природних і суспільних територіальних комплексів, окремих її компонентів, класифікує зв'язки і залежності між компонентами, знає причини, перебіг і наслідки процесів, що відбуваються в них.

ПРН11. Вміє встановлювати географічні закономірності та причинно-наслідкові зв'язки між компонентами природи та суспільства, використовує концепції, парадигми, теорії географії для характеристики географічних явищ і процесів на різних просторових рівнях.

ПРН26. Розуміє значення культури як форми людського існування, цінує різноманіття та мультикультурність світу і керується у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу і співробітництва.

ПРН28. Ефективно спілкується в науково-навчальній, соціально-культурній та офіційно-ділових сферах; виступає перед аудиторією, бере участь у дискусіях, обстоює власну думку (позицію), дотримується культури поведінки й мовленнєвого спілкування.

ПРН29. Здатний проектувати траєкторію власного професійного розвитку і вдосконалювати з високим рівнем автономності здобуті під час навчання предметні компетентності.

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- природноресурсове законодавство, судову практику та міжнародні договори у сфері використання та охорони природних ресурсів;
- основні принципи правового регулювання відносин щодо використання природних ресурсів;
- специфіку права власності на природні ресурси та права природокористування;
- зміст екологічних прав та обов'язків фізичних та юридичних осіб, територіальних громад і держави;
- особливості правового режиму окремих природних об'єктів;

– види юридичної відповідальності за порушення норм природноресурсового законодавства, їх юридичну природу та відмінності.

вміти:

- вільно володіти понятійним апаратом;
- надавати загальну характеристику правових відносин, що виникають під час використання природних ресурсів;
- визначати способи реалізації суб'єктивних екологічних прав та юридичних обов'язків у сфері використання природних ресурсів;
- аналізувати і тлумачити чинне законодавство;
- застосовувати еколого-правові норми до конкретних фактичних обставин;
- орієнтуватися в основних тенденціях удосконалення й розвитку природноресурсового законодавства та боротьби з екологічними правопорушеннями.

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Загальні положення природноресурсового права

Тема 1. Предмет, метод, система та принципи природноресурсового права.

Взаємодія суспільства і природи - передумова становлення природноресурсового права. Завдання курсу, предмет, методи, принципи та структура права природокористування, його місце у системі сучасного права, роль національного, міжнародного законодавства, відповідних міжнародних організацій, об'єкти та суб'єкти правовідносин, географічні засади формування сучасних правових основ природокористування.

Тема 2. Історія становлення та розвитку природноресурсового права.

Виникнення та основні етапи становлення системи природноресурсового законодавства і права. Розвиток природноресурсового законодавства і основних природноресурсових галузей права у першій половині ХХ століття, другій половині ХХ століття. Формування та розвиток українського природноресурсового законодавства і права у період державної незалежності. Перспективи розвитку природноресурсового законодавства і права у ХХІ столітті.

Тема 3. Джерела природноресурсового права. Поняття, система та особливості джерел природноресурсового права. Природноресурсове законодавство. Кодифікація нормативно-правових актів з природокористування. Спеціальні закони як джерела природноресурсового права. Місце підзаконних актів у регулюванні природноресурсних правовідносин. Нормативно-правові акти місцевих органів самоврядування в галузі природокористування.

Тема 4. Право власності на природні ресурси. Поняття права власності на природні ресурси та його ознаки. Форми власності на природні ресурси в Україні, їхнє законодавче закріплення. Конституційні засади права власності на природні ресурси. Право власності на природні об'єкти та ресурси у законодавстві. Зміст права власності на природні ресурси. Суб'єкти права власності на природні ресурси. Об'єкти права власності на природні ресурси. Підстави та порядок виникнення права власності на природні ресурси. Підстави та порядок припинення права власності на природні ресурси. Права та обов'язки власників природних ресурсів. Гарантії права власності на природні ресурси. Способи захисту й охорони права власності на природні об'єкти та ресурси.

Тема 5. Право природокористування та його основні види. Поняття природокористування та право природокористування. Принципи права природокористування. Об'єкти права природокористування. Суб'єкти права природокористування. Зміст права природокористування. Права й обов'язки природокористувачів. Основні види природокористування та їх законодавче закріплення. Загальне природокористування. Спеціальне природокористування. Підстави і порядок виникнення права природокористування. Підстави та порядок припинення права природокористування.

Тема 6. Правове забезпечення управління в галузі природокористування. Поняття та зміст управління в галузі природокористування, принципи та методи управління в галузі природокористування. Функції державного управління в галузі природокористування. Участь України в системі міжнародного природного співробітництва. Система і компетенція органів управління природокористування в Україні. Органи загального державного управління та місцевого самоврядування в галузі природокористування. Органи державного управління природокористуванням спеціальної компетенції. Міністерство екології та природних ресурсів України. Державні агентства, державні служби та державні інспекції як центральні органи державної виконавчої влади в галузі природокористування. Компетенція органів місцевого самоврядування в галузі природокористування. Правові питання участі громадськості в управлінні природокористування. Правові засади ведення державних природоресурсних кадастрів, Червоної і Зеленої книг України.

Тема 7. Природокористування і природоохоронна діяльність. Основні принципи економіки природокористування і охорони навколишнього середовища. Природні ресурси і особливості їх використання. Сучасний стан природокористування і охорони навколишнього середовища. Основні напрямки екологізації природокористування. Удосконалення господарського механізму природокористування.

Тема 8. Юридична відповідальність у галузі природокористування. Поняття та функції відповідальності за порушення природоресурсового законодавства. Поняття природоресурсового правопорушення, його ознаки. Склад природоресурсового правопорушення. Види правопорушень у галузі природокористування, їх класифікація і залежності від предмету і об'єкту посягання, у відповідності до інститутів і галузей природоресурсового законодавства, за ступенем екологічної небезпеки і заходів державно-правового примусу. Види юридичної відповідальності за правопорушення у галузі природокористування. Кримінальна відповідальність за порушення в галузі природокористування та види кримінальних покарань, що застосовуються. Адміністративна відповідальність і види адміністративно-правових стягнень за правопорушення у галузі природокористування.

Змістовий модуль 2. Правове регулювання використання природних ресурсів.

Тема 9. Правове регулювання використання земельних ресурсів. Земельні відносини у контексті сучасної земельної реформи. Поняття правового режиму використання земель. Земля як об'єкт правового регулювання, використання. Державне управління в галузі земельних відносин. Система органів управління в галузі земельних відносин. Поняття і зміст права власності на землю. Особливості права власності на землю. Суб'єкти права власності на землю. Право власності на землю громадян. Право власності на землю територіальних громад. Право власності на землю юридичних осіб. Право власності на землю держави. Право землекористування. Суб'єкти та правові форми землекористування. Оренда землі. Підстави припинення землекористування. Судовий захист права власності на землю. Відповідальність за порушення земельного законодавства. Кримінальна та адміністративна відповідальність за порушення земельного законодавства.

Тема 10. Правовий режим використання, відтворення й охорони вод. Актуальні проблеми використання вод в Україні. Води як об'єкт правового регулювання використання. Склад водного фонду. Правовий режим використання вод в Україні. Водне законодавство України. Водний кодекс України. Управління й контроль в галузі використання вод. Функції управління, його види (загальне, спеціальне, державне, громадське) Державний облік вод, Державний водний кадастр. Облік і ведення державного кадастру. Державний моніторинг вод. Стандартизація і нормування в галузі використання вод. Особливості застосування спеціальних законодавчих вимог до використання водних ресурсів. Право власності на води. Суб'єкти, об'єкти, підстави виникнення, зміни і припинення права власності на води. Поняття та види права

водокористування, зміни і припинення права водокористування. Загальне та спеціальне водокористування. Види і засоби контролю за використанням вод та відтворення водних ресурсів. Вирішення спорів з питань використання вод. Відповідальність за порушення водного законодавства.

Тема 11. Правове використання, відтворення, захисту і охорони лісів. Актуальні проблеми використання лісових ресурсів України. Ліс як об'єкт правового регулювання використання. Поняття лісового фонду України та лісових ресурсів.

Поняття, предмет, принципи і система лісового права. Джерела лісового права. Лісовий кодекс України. Особливості державного управління у сфері лісових відносин. Особливості, функції та види управління в галузі використання лісів. Загальний державний, спеціальний і громадський контроль за використанням лісів. Організація та ведення лісового господарства. Правове регулювання лісовпорядкування. Ведення державного обліку лісів і лісового державного кадастру. Право власності на ліс. Особливості суб'єктивного та об'єктивного складу права власності на ліс. Захист права власності на ліс. Право лісокористування: поняття, суб'єкти. Види лісокористування, класифікація за підставами виникнення, за цільовим призначенням, за правовою формою. Особливості постійного і тимчасового лісокористування. Вирішення спорів у галузі використання лісів. Відповідальність за порушення лісового законодавства: види, підстави і порядок притягнення. Майнова відповідальність за шкоду, заподіяну порушенням лісового законодавства.

Тема 12. Правовий режим використання рослинного світу. Актуальні проблеми правового регулювання використання рослинного світу в Україні. Рослинний світ як об'єкт правового регулювання. Види природних рослинних ресурсів. Природні рослинні ресурси загальнодержавного і місцевого значення. Співвідношення понять «ліс» та «рослинний світ». Загальна характеристика законодавства України про рослинний світ. Завдання законодавства України про рослинний світ. Міжнародні нормативно-правові документи в системі законодавства про рослинний світ. Закон України «Про рослинний світ». Державне регулювання режиму рослинного світу. Порядок ведення державного обліку і кадастру рослинного світу. Правові форми та види використання природних рослинних ресурсів. Загальне та спеціальне використання об'єктів рослинного світу. Права та обов'язки користувачів об'єктами рослинного світу. Юридична відповідальність за порушення у сфері використання об'єктів рослинного світу. Притягнення до кримінальної та адміністративної відповідальності.

Тема 13. Правові засади використання тваринного світу. Актуальні проблеми правового регулювання використання тваринного світу в Україні. Тваринний світ як об'єкт права власності та права користування. Об'єкти тваринного світу. Загальна характеристика законодавства про тваринний світ. Закон України «Про тваринний світ» Закон України «Про Червону книгу України». Особливості управління в галузі використання тваринного світу. Функції управління, повноваження органів і посадових осіб системи управління, контролю й охорони. Види контролю в галузі використання тваринного світу. Право власності на тваринний світ. Суб'єкти та об'єкти права власності на тваринний світ. Право користування об'єктами тваринного світу, його форма та види. Зміст права використання тваринного світу. Права і обов'язки користувачів. Підстави та умови припинення права використання тваринного світу. Основні види використання тваринного світу. Правове регулювання ведення мисливського господарства та здійснення полювання. Правове регулювання здійснення промислового рибальства. Правове регулювання здійснення любительського та спортивного рибальства. Особливості та порядок міжнародної торгівлі об'єктами тваринного світу, що перебувають під загрозою зникнення. Відповідальність за порушення законодавства в галузі використання тваринного світу: поняття, ознаки, підстави настання, види, порядок притягнення.

Тема 14. Правове регулювання використання курортних, лікувально-оздоровчих і рекреаційних зон. Поняття та види природних лікувальних ресурсів та

комплексів. Правовий режим використання курортних, лікувально-оздоровчих зон і курортів. Поняття рекреаційних зон, їх види, склад, порядок утворення. Особливості управління в галузі використання рекреаційних зон. Правовий режим використання природних ресурсів курортів. Правовий режим використання природних ресурсів округів санітарної охорони курортів. Правовий режим використання природних ресурсів у лікувально-оздоровчих місцевостях. Поняття та види правових режимів природних рекреаційних ресурсів. Правове регулювання сільського зеленого туризму. Особливості правового режиму використання природних ресурсів вільних економічних зон туристично - рекреаційного типу. Особливості державного управління та контролю в галузі використання курортних, лікувально-оздоровчих, рекреаційних зон. Юридична відповідальність за порушення законодавства у сфері використання курортних, лікувально-оздоровчих, рекреаційних зон.

Тема 15. Правовий режим використання природно-заповідного фонду. Природно-заповідний фонд України. Законодавство України про природно-заповідний фонд. Поняття та класифікація територій і об'єктів природно-заповідного фонду України. Порядок створення й оголошення територій та об'єктів природно-заповідного фонду України. Загальна характеристика правового режиму територій та об'єктів природно-заповідного фонду. Правовий режим природних заповідників, біосферних заповідників і національних природних парків. Правовий режим охоронних зон природно-заповідного фонду. Форми власності на території та об'єкти природно-заповідного фонду та особливості правового режиму їхніх земель. Припинення права власності на території та об'єкти природно-заповідного фонду. Правовий режим та особливості використання природно-заповідного фонду для наукових досліджень та в освітніх цілях. Особливості державного управління в галузі використання природно-заповідного фонду. Функції управління в галузі використання природно-заповідного фонду. Державний кадастр територій та об'єктів природно-заповідного фонду і контроль за режимом їх використання. Правопорушення в галузі використання природно-заповідного фонду як підстава для юридичної відповідальності. Майнова (таксова) відповідальність за порушення законодавства про природний заповідний фонд. Порушення законодавства про природно-заповідний фонд як підстава для адміністративної та кримінальної відповідальності.

3. Рекомендована література

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України : Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996р. № 254к/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>. – Назва з екрана.

2. Декларація про державний суверенітет України : Прийнята Верховною Радою Української РСР від 16 липня 1990 р. № 55-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/55-12>. – Назва з екрана.

3. Загальна Декларація прав людини : Прийнята і проголошена в резолюції 217 А (ІІІ) Генеральної Асамблеї від 10 грудня 1948 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015. – Назва з екрана. 4. Водний кодекс України від 6 червня 1995 р. № 213/95-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-вр>. – Назва з екрана.

4. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 р. № 2768-ІІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>. – Назва з екрана.

5. Кодекс України про надра від 7 липня 1994 р. № 132/94-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/132/94-%D0%B2%D1%80>. – Назва з екрана.

6. Про Державний земельний кадастр : Закон України від 7 липня 2011 р. № 3613-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3613-17>. – Назва з екрана.
7. Про захист рослин : Закон України від 14 жовтня 1998 р. № 180-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/180-14>. – Назва з екрана.
8. Про землеустрій : Закон України від 22 травня 2003 р. № 858-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/858-15>. – Назва з екрана.
9. Про ліцензування видів господарської діяльності : Закон України від 2 березня 2015 р. № 222-VIII // Офіційний вісник України. – 2015. – № 25. – С.722.
10. Про мисливське господарство та полювання : Закон України від 22 лютого 2000р. № 1478-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1478-14>. – Назва з екрана.
11. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 травня 1997 р. №280/97-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>. – Назва з екрана.
20. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 9 квітня 1999 р. № 586- XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/586-14>. – Назва з екрана.
12. Про оренду землі : Закон України від 6 жовтня 1998 р. № 161-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/annot/161-14>. – Назва з екрана.
13. Про охорону атмосферного повітря : Закон України від 16 жовтня 1992 р. №2707-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2707-12?test=MK9Mf5zFR44MnXJkZi8VUtqiHI4WIs80msh8Ie6>. – Назва з екрана.
14. Про охорону земель : Закон України від 19 червня 2003 р. № 962-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/962-15>. – Назва з екрана.
15. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 21 червня 1991 р. № 1264-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>. – Назва з екрана.
16. Про оцінку земель : Закон України від 11 грудня 2003 р. № 1378-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1378-15>. – Назва з екрана.
17. Про порядок виділення в натурі (на місцевості) земельних ділянок власникам земельних часток (паїв) : Закон України від 05 червня 2003 р. № 899-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/899-15>. – Назва з екрана.
18. Про природно-заповідний фонд України : Закон України від 16 червня 1992 р. №2456-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-12>. – Назва з екрана
19. Про рослинний світ : Закон України від 9 квітня 1999 р. № 591-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/591-14>. – Назва з екрана.
20. Про тваринний світ : Закон України від 13 грудня 2001 р. № 2894-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2894-14>. – Назва з екрана.
21. Про Червону книгу України : Закон України від 7 лютого 2002 р. № 3055-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3055-14?test=ryJMfrD7QoQDnXJ6Zi8VUtqiHI4WIs80msh8Ie6>. – Назва з екрана.
22. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/435-15>. – Назва з екрана.

23. Положення про Державну ветеринарну та фітосанітарну службу України : Указ Президента України від 13 квітня 2011 р. № 464/2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/464/2011>. – Назва з екрана. 15

24. Положення про Державну екологічну інспекцію України : Указ Президента України від 13 квітня 2011 р. № 454/2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/454/2011>. – Назва з екрана. 38. Про Державну службу з питань геодезії, картографії та кадастру : постанова Кабінету Міністрів України від 14 січня 2015 р. № 15 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/15-2015-%D0%BF> – Назва з екрана.

25. Про затвердження Положення про Зелену книгу України : постанова Кабінету Міністрів України від 29 серпня 2002 р. № 1286 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1286-2002-%D0%BF>. – Назва з екрана.

26. Про затвердження Положення про Державне агентство України з управління зоною відчуження : постанова Кабінету Міністрів України від 22 жовтня 2014 р. № 564 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/564-2014-%D0%BF> – Назва з екрана.

27. Про Основні напрями державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки: постанова Верховної Ради України від 5 березня 1998 р. № 188/98-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/188/98-%D0%B2%D1%80>. – Назва з екрана. Література

Основна

28. Андрейцев В.І. Право екологічної безпеки : навчальний та науково-практичний посібник. – К.: Знання-Прес, 2002. – 332 с.

29. Бавбекова Е. А. Природноресурсове право України : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Е. А. Бавбекова, Л. О. Бондар, Н. С. Гавриш, О. В. Глотова, В.К.Гуревський; ред.: І. І. Каракаш; Одес. нац. юрид. акад. – К.: Істина, 2005. - 376 с.

30. Екологічне право : [підручник для студ. юрид. вищ. навч. заклад] / за ред. А. П. Гетьмана. – Х. : Право, 2014. – 432 с.

31. Екологічне право України. Загальна частина : навч. посіб. / О. М. Шуміло, В. А. Зуєв, І. В. Бригадир та ін., за заг. ред. О. М. Шуміло. - Х. : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2010. - 292 с.

32. Екологічне право України. Особлива частина: навч. посіб. / О. М. Шуміло, В. А. Зуєв, І. В. Бригадир та ін., за заг. ред. О. М. Шуміло. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 432 с.

33. Мірошніченко А. М. Земельне право України : підручник. – 3-тє вид., перероб. і допов. – К. : Алерта, 2013. – 512 с.

Додаткова

34. Земельне право України : Підручник / За ред. О. О. Погрібного та І. І. Каракаша. – Вид. 2-ге, перероб. і доп. – К. : Істина, 2009. – 600с.

35. Земельний кодекс України. Науково-практичний коментар / А. М. Мірошніченко. – К. : ЦУЛ, 2013. – 512 с.

36. Ільків Н.В. Екологічне право України : навчальний посібник / Н. В. Ільків, Я. З. Гаєцька-Колотило. – К. : Істина, 2008. – 296 с.

37. Каракаш І.І. Щодо диференційованої та інтегрованої концепції природноресурсового й екологічного права // Проблеми інтеграції та диференціації в екологічному праві: матеріали всеукр. Наук.-практ. круглого столу 25 вересня 2014 р. – Дніпропетровськ: НГУ. – 2014. – С. 87 – 95.

38. Костицький В. В. Екологія перехідного періоду: держава, право, економіка (економіко-правовий механізм охорони навколишнього природного середовища в Україні) / В. В. Костицький. – К. : Український інформаційно-правовий центр, 2001. – 390 с.

39. Костицький В. В. Лісове право України : навч. посіб. / В. В. Костицький ; Інститут законодавчих передбачень і правової експертизи. – К. : ЗАТ "НГЧЛАВА", 1999. – 164 с.
40. Макарова Н. С. Економіка природокористування : навч. посібник / Н. С. Макарова, Л. Д. Гармідер, Л. В. Михальчук. – К. : ЦУЛ, 2007. – 322 с.
41. Михайліченко С. І. Правові засади здійснення екологічного контролю / С. І. Михайліченко, М. С. Михайліченко. – Полтава: Фірма „Техсервіс”, 2005. – 92 с. 18
42. Міжнародне право навколишнього середовища // Міжнародне право : Основні галузі : Підручник / За ред. В. Г. Буткевича. – К. : Либідь, 2004. – С.502-538.
43. Мікієвич М. М. Європейське право навколишнього середовища : навчальний посібник / М. М. Мікієвич, Н. І. Андрусевич, Т. О. Будякова. – Львів : Львівський нац. ун-т імені Івана Франка, Благодійний фонд "ЕКОПРАВО-ЛЬВІВ", 2004. – 256 с.
44. Мірошніченко А. М. Колізії в правовому регулюванні земельних відносин в Україні: Монографія / А. М. Мірошніченко. – К. : Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2009. – 268 с.
45. Науково-практичний коментар Водного кодексу України / за заг. ред. Н. Р. Кобецької. – К. : Юрінком Інтер, 2010. – 360 с.
46. Науково-практичний коментар Закону України "Про охорону атмосферного повітря" / [Г. І. Балюк та ін.]; за ред. Г.І. Балюк ; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 328 с.
47. Науково-практичний коментар Закону України "Про охорону навколишнього природного середовища", прийнятого 25.06.1991 р. № 1264-ХІІ зі змінами і доповненнями, станом на 09.02.2006 / за заг. ред. О. М. Шуміла. – Х. : Фактор, 2006. – 592 с.
48. Науково-практичний коментар Лісового кодексу України / авт. кол.: Г. І. Балюк, А. П. Гетьман, Т. Г. Ковальчук та ін. ; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. – К. : Юрінком Інтер, 2010. – 367 с.
49. Олійник О. Правове регулювання охорони надр за законодавством України (окремі аспекти) : монографія / О. Олійник ; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. – Хмельницький, 2011. – 140 с.
50. Право власності на землю. Захист права власності / Л. М.Горбунова, С. В. Богачов, І.Ф. Іванчук, Н.А. Кубар. – К. : ТОВ «Поліграф-Експрес», 2006. – 60 с. 91. Правове регулювання екологічних, аграрних та земельних відносин в Україні: сучасний стан і напрями вдосконалення : Монографія / А. П. Гетьман, М. В. Шульга, А. М. Статівка та ін.; за ред. А. П. Гетьмана та В. Ю. Уркевича. – Х. : Право, 2012. – 448 с.
51. Правове регулювання екологічної безпеки в Україні : навч. посіб. / [авт. кол.: А. П. Гетьман та ін.]; Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого". – Х. : Право , 2012. – 294 с.
52. Природоресурсовое право и правовая охрана окружающей среды: ученик / под. ред. В.В. Петрова. – М.: Юрид. лит., 1988. – 511 с.

4. Електронні інформаційні ресурси

1. Щорічні національні доповіді про стан навколишнього природного середовища - http://www.menr.gov.ua/index.php?menu_id=44
2. Схема екологічного законодавства: http://www.ecopravo.kharkov.ua/Ukr/Anons_law/Schem/main.htm
3. Міністерство охорони навколишнього природного середовища України - <http://www.menr.gov.ua>
4. Державний комітет України по водному господарству - <http://www.scwm.gov.ua>
5. Державний комітет України по земельних ресурсах - <http://dkzr.gov.ua>
6. Державний комітет лісового господарства України - <http://dklg.kmu.gov.ua>
8. Загальна характеристика лісів України- http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/publish/article?art_id=33494&cat_id=32867

9. Заповідні території українських Карпат - <http://carpathians.org.ua> ;
<http://www.karpaty.lviv.ua/link.html>

10. Установи природно-заповідного фонду України -
http://www.menr.gov.ua/index.php?menu_id=117

11. Основні міжнародно-правові акти у сфері охорони довкілля за участі України:
http://www.epl.org.ua/misznar_zak-vo.htm

5. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Залік.

6. Методи діагностики успішності навчання

Поточне контрольне опитування, контрольні роботи, оцінювання виконання лабораторних робіт і самостійних завдань, підсумкове контрольне опитування.

Примітки:

1. Програма навчальної дисципліни розробляється вищим навчальним закладом. Програма навчальної дисципліни визначає місце і значення навчальної дисципліни, її загальний зміст та вимоги до знань і вмінь.
2. Програма навчальної дисципліни розробляється на основі освітньо-професійної/освітньо-наукової програми.
3. Форма призначена для складання робочої програми навчальної дисципліни.
4. Вищими навчальними закладами можуть вноситися зміни до форми та змістового наповнення «Програми навчальної дисципліни» залежно від специфіки та профілю вищого навчального закладу.
5. Формат бланка – А4 (210×297 мм).